

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ДНІПРОВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»**

**ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ
ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ ТА ЕКОНОМІЧНОЇ КІБЕРНЕТИКИ**

СТРАТЕГІЯ ПІДПРИЄМСТВА

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО ВИКОНАННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАВДАНЬ**

**для магістрів спеціальності 051 Економіка
(освітньо-наукова програма «Цифрова економіка»)**

**Дніпро
НТУ «ДП»
2024**

Д.В. Кабаченко, І.М. Пістунов. Стратегія підприємства. Методичні рекомендації до виконання практичних завдань для магістрів спеціальності 051 Економіка (освітньо-наукова програма «Цифрова економіка»). Нац. техн. ун-т «Дніпровська політехніка». Дніпро : НТУ «ДП», 2024. 16 с.

Автори:

Д.В. Кабаченко, канд. екон. наук, доц.

І.М. Пістунов, докт. техн. наук, проф.

Погоджено рішенням методичної комісії спеціальності 051 Економіка (протокол № 1 від 30.08.2023 р.).

Подано методичні рекомендації до виконання практичних завдань з дисципліни «Стратегія підприємства» для магістрів спеціальності 051 Економіка (освітньо-наукова програма «Цифрова економіка»). Сформульовано загальні вимоги до виконання практичних завдань. Наведено десять типів завдань, включаючи хакатон та дві ділові гри.

Відповідальний за випуск завідувач кафедри економіки та економічної кібернетики, д-р екон. наук, доц. О.Ю. Чуріканова.

ЗМІСТ

Методичні вказівки щодо виконання практичних завдань	4
Зразок титульної сторінки звіту з виконання практичного завдання.....	9
Завдання 1. Основи прийняття стратегічних управлінських рішень.....	10
Завдання 2. Цільовий підхід у стратегічному управлінні підприємством.....	12
Завдання 3. Стратегічне планування і його сутність.....	13
Завдання 4. Визначення місії і цілей організації.....	14
Завдання 5. Середовище підприємства, методи аналізу і прогнозування його розвитку.....	15
Завдання 6. Хакатон «Вибір стратегії».....	16
Завдання 7. Ділова гра «Виконання та контроль стратегії».....	18
Завдання 8. Визначення конкурентноспроможності організації.....	19
Завдання 9. Організаційне, соціально-психологічне та інформаційно-політичне забезпечення стратегічного управління.....	20
Завдання 10. Ділова гра «Конфлікти і методи їх вирішення».....	21
Перелік рекомендованої літератури.....	22

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ЩОДО ВИКОНАННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАВДАНЬ

Навчальним планом з дисципліни «Стратегія підприємства» передбачено виконання практичних завдань.

При виконанні завдань студент повинний дотримувати таких правил:

1. Титульна сторінка роботи оформлюється за існуючим в ДВНЗ «ДП» зразком, наведеним нижче у текстовому редакторі Word. Файл має бути з ім'ям, де вказано прізвище студента, група та номер практичного завдання.

2. Якщо лабораторна робота після перевірки не зарахована, треба виправити помилки згідно з зауваженнями викладача. Це необхідно робити у кінці роботи (або в окремому зошиті), написавши спочатку титул “Робота над помилками”. Вносити зміни до тексту вже перевіреної роботи категорично забороняється. Доопрацьована лабораторна робота надається для повторної перевірки разом з першим варіантом.

3. Студент, що не виконав лабораторні роботи, до іспиту не допускається.

4. Викладач визначає адресу у хмарному сховищі, куди студенти мають викладати звіти зі своїх практичних занять.

5. Деякі завдання виконуються групою студентів, які отримують колективну оцінку діяльності групи. У такому випадку на титульному листі вказується весь склад групи.

6. Проведення ділових ігор та хакатону відбувається із застосуванням кочингового підходу, який приє не лише передачі знань, а й активному включенню студентів у процес навчання, підтримці їхнього особистісного та професійного розвитку. Він передбачає активне включення викладача як коча (керівника), який сприяє самостійному розвитку і вдосконаленню навичок студентів. Основні принципи цього підходу включають:

А. Активне слухання і питання: Коч (викладач) активно слухає студента, задає запитання, щоб допомогти йому розкрити і уточнити свої думки і ідеї.

- В. Підтримка самовизначення цілей:** Коч сприяє тому, щоб студент самостійно визначав свої цілі і завдання для досягнення успіху в практичній діяльності.
- С. Фокус на розвиток навичок:** Коч допомагає студентам розвивати конкретні навички, необхідні для вирішення завдань і досягнення цілей.
- Д. Використання ефективного запитання:** Коч використовує відкриті запитання для стимулювання рефлексії і розгляду альтернативних підходів до вирішення проблем.
- Е. Впровадження активного навчання:** Коч допомагає студентам вчитися на основі власного досвіду, використовуючи практичні вправи і сценарії.

7. Проведення ділової гри - це структурований інтерактивний процес, спрямований на моделювання реальних бізнес-ситуацій і вирішення стратегічних або оперативних завдань. Ось кілька кроків, які можна виконати для успішного проведення ділової гри:

1. Визначте цілі і завдання гри:

- Розкрийте основні мети і цілі, які ви хочете досягти за допомогою ділової гри.
- Визначте конкретні завдання або проблеми, які потрібно вирішити в ході гри.

2. Розробіть сценарій гри:

- Створіть сценарій або кейс, який відображає реальну бізнес-ситуацію або виклик.
- Врахуйте ключові параметри, такі як ринкові умови, фінансові показники, конкуренція тощо.

3. Оберіть методику гри:

- Виберіть формат гри: чи це буде симуляційна гра, імітаційна гра, рольова гра або веб-платформа.
- Врахуйте доступні ресурси і технічні засоби для проведення гри.

4. Підготуйте учасників:

- Поясніть учасникам правила і умови гри.
- Дайте інструкції щодо ролі кожного учасника або команди в рамках гри.
- Забезпечте розуміння процесу прийняття рішень і взаємодії між учасниками.

5. Проведіть гру:

- Розпочніть гру, дозволяючи учасникам вирішувати завдання та робити стратегічні рішення.
- Моніторте хід гри, враховуйте реакції учасників і забезпечуйте відповідність сценарію.

6. Оцініть результати і навчальний ефект:

- Проведіть обговорення результатів і висновків з учасниками після завершення гри.
- Оцініть, наскільки успішно були досягнуті цілі і завдання гри.
- Зробіть висновки для майбутніх ділових ігор або тренінгів.

Ділові гри є потужним інструментом для навчання і розвитку професійних навичок, оскільки вони дозволяють учасникам здійснювати практичну практику в умовах, що симулюють реальні ситуації, і вдосконалювати вміння приймати рішення та співпрацювати в команді.

8. Проведення хакатону включає кілька ключових етапів, які допоможуть забезпечити успішний та продуктивний захід. Ось детальний план:

Підготовка до хакатону

A. Визначення цілей і формату хакатону:

- a. Розкрийте мети заходу: чи це створення нових продуктів, розв'язання конкретних технічних викликів або інноваційних проектів.
- b. Визначте формат хакатону: онлайн, офлайн або гібридний.

B. Формування команд і реєстрація учасників:

- a. Зберіть команди учасників за інтересами та професійними навичками.
- b. Запропонуйте учасникам зареєструватися перед заходом для планування.

C. Визначення тематики і завдань:

a. Визначте конкретні теми чи виклики, які учасники будуть розв'язувати під час хакатону.

b. Розробіть чіткі завдання і критерії успіху для оцінки результатів.

D. Підготовка інфраструктури і ресурсів:

a. Забезпечте доступ до необхідного програмного забезпечення, API, даних або інших ресурсів, які можуть знадобитися учасникам під час роботи.

Проведення хакатону**A. Привітання і вступне слово:**

a. Проведіть вступне слово для учасників, пояснюючи правила, графік та очікування від хакатону.

B. Робочі сесії:

a. Дозвольте учасникам працювати в своїх командах над проектами протягом встановленого часу.

b. Забезпечте підтримку і поради від експертів або менторів, якщо це можливо.

C. Презентації проектів:

a. Заплануйте сесії презентацій, де кожна команда представляє свій проект перед журі і іншими учасниками.

b. Встановіть часові обмеження для презентацій і питань від журі.

Завершення хакатону**A. Оцінка і визначення переможців:**

a. Журі оцінює проекти відповідно до заданих критеріїв успіху.

b. Визначте переможців в різних категоріях і нагородження.

B. Заключне слово і обговорення:

a. Проведіть заключні слова і висновки хакатону.

b. Організуйте обговорення з учасниками про досвід та можливість майбутніх заходів.

С. Відвітування і наступні кроки:

- Підготуйте звіт про результати хакатону і розповсюджуйте його серед учасників та зацікавлених сторін.
- Розгляньте можливості для подальшого розвитку проектів, що були розроблені під час заходу.

Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»

Кафедра економіки та економічної кібернетики

ЗВІТ З ВИКОНАННЯ ПРАКТИЧНОГО ЗАВДАННЯ № 1
на тему:
«Основи прийняття стратегічних управлінських рішень»
з дисципліни: «Стратегія підприємства»

Виконав:
студентки групи 051м-24-1 ФЕФ
Косач-Квітки Лариси Петрівни

Перевірив:
доцент кафедри ЕЕК
Кабаченко Дмитро Васильович

Дніпро
2024

Завдання 1.

Основи прийняття стратегічних управлінських рішень

Мета роботи: Набуття навичок з основ прийняття стратегічних рішень

Порядок виконання:

1. Студенти орієнтуються на підприємство певного типу, визначеного останньою цифрою номеру залікової книжки.
2. За номером по списку групи вибрати проблему.
3. Застосовуючи системний підхід, надати опис стратегії уявного підприємства у цій ситуації.

Таблиця 1. Типи підприємств

Остання цифра залікової книжки	Галузь економіки
1	Вугільна промисловість
2	Видобуток залізної руди
3	Металургія
4	Хімічна промисловість
5	Менеджмент фінансів
6	Торгово-закупівельна діяльність
7	Банківська справа
8	Транспорт
9	Будівництво
10	Машинобудування

Таблиця 2. Проблеми на підприємстві

№ за списком групи	Короткий опис проблеми на підприємстві
1	Зменшився податок на прибуток
2	Збільшився податок на прибуток
3	За кордоном почали випускати аналогічне обладнання або надавати аналогічні послуги.
4	Курс гривні відносно долара збільшився
5	Курс гривні відносно долара зменшився
6	Курс гривні відносно рубля збільшився
7	Всі розрахунки були переведені в електронний режим
8	Китай побудував в Україні власне виробництво, аналогічне вашому
9	Собівартість продукції почала невпинно зменшуватися
10	Верховна Рада прийняла новий екологічний закон
11	Ціна на пальне збільшилася
12	Клієнти почали купляти товари конкурента.
13	Зменшився податок на прибуток
14	Збільшився податок на прибуток
15	За кордоном почали випускати аналогічне обладнання або надавати аналогічні послуги
16	Курс гривні відносно долара збільшився
17	Курс гривні відносно долара зменшився
18	Курс гривні відносно рубля збільшився
19	Всі розрахунки були переведені в електронний режим
20	Китай побудував в Україні власне виробництво, аналогічне вашому
21	Собівартість продукції почала невпинно зменшуватися
22	Верховна Рада прийняла новий екологічний закон
23	Ціна на пальне збільшилася
24	Клієнти почали купляти товари ваших конкурентів
25	Всі розрахунки були переведені в електронний режим

Завдання 2.

Цільовий підхід у стратегічному управлінні підприємством

Мета роботи: Набути навичок вибору цілі в стратегічному управлінні підприємством.

Порядок виконання:

1. Це завдання є продовженням попереднього. Отже підприємство обирається за правилами завдання 1.
2. Обрати основні цілі виходу з ситуації, заданій для умовного підприємства.
3. Розділити короткотермінові та довготермінові цілі проблеми.

Завдання 3.

Стратегічне планування і його сутність

Мета роботи: Набути навичок у стратегічному плануванні

Порядок виконання:

1. Підприємство і його проблема обирається за правилами завдання 1.
2. Розробити план стратегії вирішення названої проблеми.
3. Створити схему стратегії.

Завдання 4.

Визначення місії і цілей організації

Мета роботи: Набути навичок у визначенні цілей організації.

Порядок виконання:

1. Підприємство і його проблема обирається за правилами завдання 1.
2. Визначити цілі підприємства згідно існуючої проблеми.
3. Побудувати діаграму важливості цілей.

Завдання 5.

Середовище підприємства, методи аналізу і прогнозування його розвитку

Мета роботи: Набути навичок з визначення характеристик середовища, у якому працює підприємство.

Порядок виконання:

1. Підприємство і його проблема обирається за правилами завдання 1.
2. Описати середовище, в якому знаходиться умовне підприємство, його особливості з точки зору транспортної доступності, доступності кредитних коштів, робочої сили, впливу на оточуюче середовище.
3. Визначити найбільш проблемні аспекти оточуючого середовища.

Завдання 6.

Хакатон «Вибір стратегії»

Мета роботи: Набути навичок з організації хакатону для вирішення проблем.

Порядок виконання:

1. Викладач обирає серед поданих звітів виконання студентами завдань 1-5 найбільш проблемну ситуацію і пропонує всій групі студентів знайти її рішення.
2. Студенти самостійно об'єднуються в групи не більше як 5 осіб.
3. Термін підготовки ідеї не перевищує 15 хвилин.
4. Термін викладу ідеї – не більше як 5 хвилин.

ДОВІДКА:

Хакатон – це інтенсивний захід, під час якого учасники з різних фахівців працюють у командах, щоб спільно вирішити певні технічні чи інноваційні виклики протягом обмеженого часу, зазвичай від одного до кількох днів. Основна ідея хакатону полягає в тому, щоб створити функціональне рішення, прототип, програмний продукт або демонстративний проект, який може вирішувати певну проблему або задачу.

Основні риси хакатону:

1. **Командна робота:** Учасники об'єднуються в команди, щоб працювати над спільним проектом.
2. **Обмежений час:** Час, в який необхідно розробити рішення або прототип, зазвичай обмежений (від кількох годин до декількох днів).
3. **Конкурсний аспект:** У багатьох хакатонах є конкурсні елементи з призами чи можливістю отримати підтримку для подальшого розвитку ідеї.
4. **Інноваційний підхід:** Учасники стимулюються до креативності, винахідливості та швидкої розробки нових ідей та рішень.

5. **Навчальний аспект:** Хакатони часто служать інструментом для навчання, обміну досвідом та підвищення професійного рівня учасників.

6. **Тематичні напрямки:** Хакатони можуть бути зорієнтовані на різні галузі: від програмування та розробки програмного забезпечення до інженерії, медіа, соціальних інновацій тощо.

В цілому, хакатони сприяють інтенсивному колективному творчому процесу, який часто призводить до інноваційних ідей та реалізації нових проектів.

Завдання 7.

Ділова гра «Виконання та контроль стратегії»

Мета роботи: Набути навичок з контролю виконання стратегії

Порядок виконання:

1. За результатами хакатону група студентів, які подали найбільш перспективну ідею, стають дирекцією умовного підприємства.
2. Дирекція призначає інших студентів на певні умовні посади: заступника директора з виробництва, з реалізації, бухгалтера, плановика, постачальника маркетолога.
3. Підлеглі дирекції намагаються виконати поставлені завдання, постійно звітуючи дирекції щодо проведеної роботи.
4. Дирекція оцінює роботу, коректує виконання, хвалить і критикує.

Завдання 8.

Визначення конкурентноспроможності організації

Мета роботи: Набути навичок з визначення конкурентноспроможності підприємства.

Порядок виконання:

1. Підприємство і його проблема обирається за правилами завдання 1.
2. Описати можливих конкурентів уявного підприємства.
3. Визначити їх сильні і слабкі сторони, порівняти їх з уявним підприємством.

Завдання 9.

Організаційне, соціально-психологічне та інформаційно- політичне забезпечення стратегічного управління

Мета роботи: Набути навичок з визначення необхідних заходів для організаційного, соціально-психологічного та інформаційно-політичного забезпечення стратегічного управління.

Порядок виконання:

1. Підприємство і його проблема обирається за правилами завдання 1.
2. Скласти перелік необхідних ресурсів та заходів для організаційного, соціально-психологічного та інформаційно-політичного забезпечення стратегічного управління підприємством.
3. Кожен тип заходів оцінити згідно матеріальних витрат на його реалізацію.
4. Визначити дерево пріоритетів згідно важливості кожного заходу з організаційного боку та з економічного.
5. Побудувати дерево, що об'єднує два типи класифікації в одну.

Завдання 10.

Ділова гра «Конфлікти і методи їх вирішення»

Мета роботи: Набути навичок з вирішення конфліктів на підприємстві і методів їх розв'язання.

Порядок виконання:

1. Ця гра є продовженням гри із завдання 7.
2. Ролі учасників міняються: ті, хто були дирекцією, стають виконавцями згідно п.2 із завдання 7. Ті, хто були виконавцями, стають дирекцією.
3. Виконавцям викладач, що проводить гру, таємно від дирекції роздає завдання на конфліктну поведінку, кожному тільки один тип конфліктності: невиконання задав вчасно, нетерпимість до критики, булінг, сексизм, крадіяство, хамство.
4. Починається ділова гра за сценарієм завдання 7, але тут оцінюється не ефективність роботи уявного підприємства, а способи виходу з конфлікту дирекції.

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Базова:

1. Кабаченко Д.В.. Стратегія підприємства. Конспект лекцій за спеціальністю 051 Економіка для студентів всіх форм навчання. Нац. техн. ун-т. «Дніпровська політехніка», каф. ЕЕК. Дніпро : НТУ «ДП», 2022. 123 с. Режим доступу до ресурсу: <https://do.nmu.org.ua/course/view.php?id=6633>

2. Робоча програма навчальної дисципліни «Стратегія підприємства» для магістрів спеціальності 051 Економіка (освітньо-наукова програма «Цифрова економіка»). Нац. техн. ун-т. «Дніпровська політехніка», каф. ЕЕК. Дніпро : НТУ «ДП», 2024. 13 с. Режим доступу до ресурсу: <https://ekit.nmu.org.ua/ua/masters.php>

3. Силабус навчальної дисципліни «Стратегія підприємства» для магістрів спеціальності 051 Економіка (освітньо-наукова програма «Цифрова економіка»). Нац. техн. ун-т. «Дніпровська політехніка», каф. ЕЕК. Дніпро : НТУ «ДП», 2024. 8 с. Режим доступу до ресурсу: <https://ekit.nmu.org.ua/ua/masters.php>

Додаткова:

4. Ковалевська А.В., Родченко В.Б., Леонт'єва Ю.Ю. Стратегія підприємства. Навч. посібник у тестах. Харків : ХНАМГ, 2013. 282 с.

5. Стратегія підприємства : конспект лекцій / укладачі : І.Б. Дегтярьова, М.О. Харченко. Суми : Сумський державний університет, 2016. 80 с.

6. Довбня С.Б., Найдовська А.О., Хитько М.М. Стратегія підприємства. Частина 1. Навч. посібник. Дніпропетровськ : НМетаАУ, 2011. 71 с.

7. Ковтун О. І. Стратегія підприємства. Навч. посібник [3-тє вид.]. Львів : „Новий світ – 2000”, 2007. 324 с.

8. Stead J.G., Edward Stead. Eco-Enterprise Strategy : Standing for Sustainability. 2000, Volume 24, pp. 313-329 <https://doi.org/10.1023/A:1006188725928>

9. Veselina P. Vacheva, William Q. Judge, Timothy M. Madden. Enterprise strategy concept, measurement, and validation: Integrating stakeholder engagement into the firm's strategic architecture. European Management Journal, Volume 34, Issue 4, August 2016, pp. 374-385. <https://doi.org/10.1016/j.emj.2015.12.005>

Методичне видання
Кабаченко Дмитро Васильович
Пістунів Ігор Миколайович

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО ВИКОНАННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАВДАНЬ
З ДИСЦИПЛІНИ «СТРАТЕГІЯ ПІДПРИЄМСТВА»
для магістрів спеціальності 051 Економіка
(освітньо-наукова програма «Цифрова економіка»)

Видано в світ
у Національному технічному університеті
«Дніпровська політехніка».
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру ДК № 1842
49005, м. Дніпро, просп. Д. Яворницького, 19